

Zindan kapiji Beogradske tvrđave vraćen stari sjaj

Zindan kapija Beogradske tvrđave protekle srede je, nakon dve godine rekonstrukcije, otvorena za posetioce.

SUZANA LUKOVIĆ

IZGRAĐENA JE SREDINOM 15. VEKA i tada je bila jedini ulaz u grad.

POZDRAVNE REČI

"Danas je otvoren jedan od najvećih simbola Beogradske tvrđave i grada Beograda. Radovi na Zindan kapiji bili su veoma kompleksni i zahtevni. Zindan kapija je sa svoje dve okrugle

NA KULAMA I LUČNOM BEDIU OVOG KOMPLEKSA JE SEDAM TOPOVSKIH OTVORA. TO JE MESTO GDE JE PRVI PUT PRIMENJEN ARTILJERJSKI ODBRAMBENI SISTEM

kule zvanično završena. Ona je od izuzetnog značaja za Republiku Srbiju i jedan od temeljnih monumenata naše kulture", rekao je v.d. direktora Beogradske tvrđave Nemanja Šegrt i najavio rekonstrukciju Vidin kapije u donjem gradu kompleksa tvrđave.

Direktorka **Etno mreže i NALED-a** Voleta Jovanović izrazila je zadovoljstvo zbog rekonstruisanog prostora koji je "jedan od simbola Beograda i Srbije".

"Kroz ovakav prostor postajemo deo turističke mape. Zahvaljujemo Beogradskoj tvrđavi, gradu Beogradu i brojnim institucijama koji su nam pomogli, ali ističemo posebnu zahvalnost ministru Vesiću koji nam je pružio podršku u radu", dodala je Jovanovićeva.

Predstavnik udruženja "Beli orlovi" Vladimir Blagojević rekao je da to udruženje postoji već 15 godina i da kroz brojne radionice podržava očuvanje kulturne baštine Srbije.

"Na ovaj način pušćićemo u svetski etar priču o našem srpskom srednjem veku. Ne o bajkama, već o stvarnim istorijskim pričama", dodao je Blagojević.

Za posetioce je otvoren i izložbeni prostor udruženja koji će kroz postavku oklopa, oružja i brojnih eksponata podržati ideju da se Zindan kapija ucrta na mapu turističkih ruta.

GRADILI MAĐARI, TURCI KUMOVALI

Turci su Zindan kuli kumovali i njene podru-me pretvorili u tamnicu, bila je poprište bitaka, a iako je Beograd toliko puta menjao vladare, Zindan kapija na Kalemegdanu već skoro šest vekova odoleva zubu vremena.

Ko god se obreo na Kalemegdanu, prošao je bar jednom kroz Zindan kapiju. Ipak, malo ko zna da je ona izgrađena u 15. veku, nikada nije rušena, da su se na ovom mestu vodile borbe između Mađara, Turaka, Austrijanaca i Srba, ali i da je ovde prvi put primenjen artiljerijski odbrambeni sistem.

Tačna godina izgradnje Zindan kapije nije poznata, ali zna se da je uzrok bila turska opsada grada. Naime, kako je ranije ispričao antropolog Miodrag Simović iz Centra za urbani razvoj, ovaj kompleks gradili su Mađari od 1440. do

KAPIJE PRESTONICE

O slikovitoj prošlosti glavnog grada Srbije govore njegove kapije. Budući da ih je bilo na desetine, pomenućemo samo neke od njih. Prve kapije izgradili su Rimljani, a samo na Kalemegdanu ih je bilo 20. Tamo

gde danas prelazimo pešački iz Knez Mihailove do Kalemegdana nekada je stajala Južna kapija. Njeni ostaci pronađeni su u podrumu Gradske biblioteke, piše "011 info". Sahat-kapija, iznad koje je istoimena Sahat-kula, jugoistočna je kapija Beograda, i drvenim mostom je povezana sa unutrašnjom Stambol kapijom. Mostovi su pravljene upravo od drveta kako bi u slučaju napada mogli da se spale i samim tim onemogućile napadaču ulazak u tvrđavu. Stambol kapija, odnosno kako se tokom iskopavanja 2018. ispostavilo Virtemberška, nalazi se na

mestu današnjeg Narodnog pozorišta gde su nekada vršena javna pogubljenja nacije. U prestonici postoji i Karađorđeva kapija nazvana po Đorđu Petroviću Karađorđu, koji je prošao kroz nju 1806. oslobodivši Beograd. Turci su je sedam godina kasnije, nakon ponovne okupacije, zazidali kako neki novi Karađorđe ne bi ponovo prošao kroz nju. U Beogradu postoje i Mračna kapija, Kapija Karla VI, Pristanišna kapija, Vidin kapija... I na kraju ne možemo a da ne spomenemo čuvenu Istočnu kapiju na Zvezdari i Zapadnu na Novom Beogradu.

1456. godine.

- Napad Turaka koji je vodio sultan Murat II bio je neuspešan, ali je zadao velike probleme Madarima i ukazao na brojne slabosti tvrđave – rekao je ranije Simović za "24sedam".

Zindan kapija je podignuta radi bolje zaštite Istočne kapije, koja je u to vreme bila glavni ulaz u grad. Kapija zapravo predstavlja malo predutvrđenje – barbakan, sačinjeno od dveju masivnih polukružnih kula, između kojih je prolaz. Pred kapijom je nekada bio i rov, preko kojeg se pružao pokretni drveni most. Na kulama i lučnom bedemu ovog kompleksa nalazi se sedam topovskih otvora. To je mesto gde je prvi put primenjen artiljerijski odbrambeni sistem, odnosno odbrana vatrenim oružjem. Upravo sa ovih položaja Beograd je uspešno odoleo turskoj opsadi 1456. godine, piše na sajtu JP "Beogradska tvrđava".

VOJNI ZNAČAJ

Međutim, ovakav tip gradnje odbrambenih utvrđenja brzo je prevaziđen nakon ekspanzije

topova, pa je izgubila svoj vojni značaj. Interesantno je da je Zindan kapija tek kasnije dobila ime po kojem je i danas poznata, u drugoj polovini 18. veka, kada su Turci ponovo osvojili Beograd.

- Zindan je reč turskog porekla i znači „tamnica“. Kada su Turci ponovo osvojili Beograd, podrumi kapije su dobili funkciju tamnice, tj. zatvora – ispričao je antropolog Simović.

Dodao je da kapija nije nikada rušena, iako je Beograd toliko puta menjao vladare.

- Generalno, taj deo Gornjeg grada Kalemegdana, od 1427. godine se uglavnom dosta dograđivao. U tom periodu nije bilo mnogo rušenja fortifikacije u Gornjem gradu, dok je Donji grad često razaran – objasnio je Simović za "24sedam".

VIŠE PUTA REKONSTRUISANA

U vreme velikih austrijskih radova na obnovi Beogradske tvrđave u prvoj polovini 18. veka, kompleks Zindan kapije temeljno je rekonstruisan. Tokom restauracije 1938. došlo je do novih izmena u izgledu kompleksa, a radovi na obnovi su nastavljani i kasnije, i traju sve do danas. Preciznije, nova rekonstrukcija Zindan kapije počela je u martu 2022. Obimni konzervatorsko-restauratorski radovi obuhvatili su temeljnu obnovu delova glavnih kula, svodova kapije, lučnog bedema i podzemnih prostorija. Radovi su izvođeni prema projektu koji je izradio Zavod za zaštitu spomenika kulture grada Beograda. Ukupna vrednost rekonstrukcije iznosi 120 miliona dinara.